

Pandemija COVID-19 po enem letu: potreba po prevrednotenju naših javnih storitev

Pred enim letom je Svetovna zdravstvena organizacija razglasila svetovno pandemijo COVID-19. Zadnje leto je povečalo prednosti in slabosti naših družb. V Evropi se je izpostavila krhkost javnih zdravstvenih sistemov in popolno pomanjkanje zmogljivosti za odziv na ta šok. Tragedija je, da to ne preseneča. Evropski sindikati javnih služb so že pred izbruhom pandemije protestirali zaradi pomanjkanja osebja, premajhnega financiranja in nezadostnih virov. Ko je udaril prvi val, ni čudno, da so bili zdravstveni sistemi in domovi za oskrbo popolnoma preobremenjeni.

Potreba po takem prelomnem dogodku, kot je svetovna pandemija, da bi prepoznali potrebo po dobro financiranih javnih storitvah in delavcih, ki jih zagotavljajo, je mračen odraz neoliberalne politike. Toda v zadnjem letu je bilo izogibanje privatizaciji in zmanjšanju proračuna neizogibno dejstvo, zdaj pa se splošno razume, da potrebujemo prevrednotenje javnega sektorja. Ne moremo se vrniti k varčevalnim politikam predpandemičnega sveta – nazaj moramo zgraditi boljše. To sporočajo milijoni javnih uslužbencev po vsej Evropi na ta mejnik.

Neposredna prednostna naloga je krepitev sistemov javnega zdravstva in oskrbe. To zahteva javno financiranje in odpravo davčne politike, ki daje prednost podjetjem in bogatim. Vlade morajo tu delovati tako na nacionalni kot na evropski ravni. To dolgujemo svojim zdravstvenim delavcem, med katerimi se mnogi zdravijo zaradi posttravmatskega stresa.

Tako kot je bilo v evropskem zdravstvenem sektorju, tik pred izbruhom pandemije, več kot 100 stavk, bodo tudi sindikati v zdravstvu in oskrbi še naprej borbeno zahtevali dvig plač, boljše delovne pogoje, povečanje števila zaposlenih in povečanje podpornih storitev.

Medtem ko sta zdravstveno in socialno varstvo največja skrb, so tudi druge javne službe v ospredju te krize. Od sektorjev za odpadke, vodo in energetiko, do služb za socialno varnost in zaposlovanje, so delavci v javnih službah ključnega pomena pri nadaljnjem delovanju družbe in pri reševanju socialno-ekonomskih posledic ukrepov zapiranja. Njihova vloga bo postala ključnega pomena, ko se bomo opomogli iz te gospodarske krize. Povečana vlaganja so potrebna za zagotovitev razpoložljivosti in kakovosti storitev ter za zagotovitev dostopa do blaginje, stanovanj, vode, energije in izobraževanja, ter financiranja mest in občin.

Javni sektor ima tudi edinstveno vlogo pri obnovi odpornejših družb, od krožnega gospodarstva, zelenih prometnih sistemov do čiščenja javne infrastrukture. Za to je treba uporabiti nacionalne (in EU) sklade za obnovo in odpornost, namesto da bi padli v običajne napake privatizacije in javno-zasebnih partnerstev.

Ta zdravstvena kriza brez primere kaže, da mora EU razmisliti o ponovnem pridobivanju nekaterih sektorjev, ki evropskim državljanom zagotavljajo varnost, kot so farmacevtska industrija ali proizvodnja osebne zaščitne opreme. Prav tako bi moral razmisliti o vzpostavitvi evropskih kompetenc na področju zdravja, ki presegajo pristojnosti držav članic, da bi se odzvali na pandemije tako v EU, kot v tretjih državah. Pomanjkljivosti, odkrite med krizo, poudarjajo, da je potrebno velik del sklada EU za oživitve nameniti naložbam v javne storitve, ki predstavljajo univerzalne vrednote, na katerih temelji EU.

Voditelji evropskih sindikatov javnih služb se bodo s številnimi drugimi borili za enakost trga dela, boljše delovne pogoje in več javnih naložb. Skupaj z naraščajočim gibanjem se zavzemamo za davčno pravičnost, s katero želimo korporacijam plačati pravičen delež in obrniti naraščajočo neenakost. Bistveno je, da imajo delavci, skupnosti in naš planet pri okrevanju po najhujši gospodarski krizi, prednost pred dobičkom redkih.

Mette Nord
Predsednica EPSU

Jan Willem Goudriaan
Generalni sekretar EPSU